

16.03.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**16 Mart 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

16 Mart 2023 Perşembe

YASAMA BÖLÜMÜ

TBMM KARARI

1358 Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonuna Üye Seçimine Dair Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 154 kV (Kocaeli 380 TM-Köseköy TM) Brş.N.- Kartepe Sınai TM Enerji İletim Hattı Projesi Kapsamında Gösterilen Taşınmazların Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6960)

— Erzincan İli, Merkez İlçesi, Hocabey Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Bölgede Yürütülen Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Kapsamında Erzincan Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6961)

— Malatya İli, Battalgazi İlçesi, Hidayet ve Hanımınçiftliği Mahalleleri Sınırları İçerisinde Bulunan Bazı Taşınmazların, Bölgede Yürütülen Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Projesi Kapsamında Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6962)

— 2023 Yılı Sulama Tesisleri İşletme ve Bakım Ücret Tarifelerine İlişkin Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6963)

— Bazı Alanların Turizm Merkezi ile Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Olarak Tespit ve İlan Edilmesine İlişkin 22/2/2023 Tarihli ve 6835 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararının Eki 2, 3 ve 4 Sayılı Haritaların Değiştirilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6964)

— Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın "İğdır Üniversitesi Serhat Teknoloji Geliştirme Bölgesi" Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6965)

— Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 6966)

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6967)

YÖNETMELİKLER

- Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6968)
- Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6969)
- Yüksek İhtisas Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞ

- İnşaat Demiri İzleme Sistemi Uygulama Genel Tebliği

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2022 Tarihli ve 2016/11193 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 20/10/2022 Tarihli ve 2018/20035 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 17/1/2023 Tarihli ve 2017/18826 Başvuru Numaralı Kararı

YÜKSEK SEÇİM KURULU KARARLARI

- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/123 Sayılı Kararı
- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/124 Sayılı Kararı
- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/125 Sayılı Kararı
- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/126 Sayılı Kararı
- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/127 Sayılı Kararı
- Yüksek Seçim Kurulunun 15/03/2023 Tarihli ve 2023/128 Sayılı Kararı

Fiyatlardaki gevşemenin tahıl koridoru kararıyla sürmesi bekleniyor

TÜRİB Genel Müdürü Kırallı, 2022 yılı Temmuz ayından bu yana global emtia fiyatlarında bir düşüş trendinin yaşandığını belirterek, "ABD ve Avrupa vadeli işlem fiyatları gerilerken, fiyatlar son 1 yılın en düşük seviyelerinde seyrediyor. Tahıl Koridoru'nda sürenin uzatılmasıyla fiyatların gevşemeye devam etmesi bekleniyor." dedi.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) Genel Müdürü Ali Kırallı, Tahıl Koridoru Anlaşması'nda Rusya tarafının 2 ay daha süre uzatımına itiraz etmediğini açıklamasıyla jeopolitik riskin hasat başına ertelendiğini belirterek, "2022 yılı temmuz ayından bu yana global emtia fiyatlarında düşüş trendi var. ABD ve Avrupa vadeli işlem fiyatları gerilerken, fiyatlar son 1 yılın en düşük seviyelerinde seyrediyor. Tahıl Koridoru'nda sürenin uzatılmasıyla fiyatların gevşemeye devam etmesi beklenmekte." dedi.

Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) Genel Müdürü Ali Kırallı, küresel emtia fiyatlarına ve süresi 2 ay uzatılan Tahıl Koridoru Anlaşması'nın piyasaya olası etkilerine ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Tahıl Koridoru Anlaşması'nın küresel gıda krizinin aşılmasında önemli rol oynadığına dikkat çeken Kırallı, "2022 yılı Temmuz ayından bu yana global emtia fiyatlarında düşüş trendi var. ABD ve Avrupa vadeli işlem fiyatları gerilerken, fiyatlar son 1 yılın en düşük seviyelerinde seyrediyor. Karadeniz Tahıl Koridoru'nda sürenin uzatılmasıyla fiyatların gevşemeye devam etmesi beklenmekte." ifadelerini kullandı.

ABD Tarım Departmanının (USDA) dünya buğday üretimi tahminini 5 milyon ton artırarak 789 milyon tona yükselttiğine dikkati çeken Kırali, geçen yıl 100 milyon ton civarındaki buğday üretimiyle rekor kıran Rusya'nın 2023'te de bu seviyelerde üretim gerçekleştireceğinin tahmin edildiğini belirtti. Kırali, Rusya açısından söz konusu ürünlerin ihracatının normalleştirilmesinin önemli olduğunu vurguladı.

Hububat fiyatları geriliyor

Kırali, FAO Gıda Fiyat Endeksi'nin Mart 2022-Şubat 2023 döneminde üst üste 11 ay boyunca gerilediğini ifade ederek, global ölçekte kuraklığa rağmen olumlu rekolte beklentilerinin arz üzerindeki endişeleri bir parça giderdiğini söyledi.

Kırali, "Borsamızda ekmeklik buğdayda işlemlerin ağırlıklı ortalama fiyatı geçen hafta (6-10 Mart) kilogram başına 6,48 lira olarak gerçekleşti. 13 Mart 2023 Pazartesi işlemlerinin ortalaması ise kilogram başına 6,45 lira seviyesinde. Mısırdaki geçen hafta ortalaması 5,41 lira iken dün itibarıyla 5,36 lira seviyesinde. Arpada ise işlem ortalaması geçen hafta 5,72 lira iken dün 5,67 lira olarak hesaplandı. Hem yurt dışında hem de Türkiye'de fiyatlar düşme eğiliminde." dedi.

Ali Kırali, bahar yağışlarının devam etmesi halinde Türkiye'de hububat rekoltesinin artmasını beklediklerini, bu yıl hasat zamanına kadar fiyatların gevşemeye devam edeceğini dile getirdi.

Toprak Mahsulleri Ofisinin genellikle mayıs-haziran aylarında, arpa-buğday hasadı başında destekleme alım fiyatını açıkladığına işaret eden Kırali, bunun hububat fiyatlarında önemli rol oynayacağını kaydetti.

Tahıl Koridoru'ndan bugüne kadar 24 milyon tona yakın tahıl taşındı. Bunların yüzde 40'ı Avrupa'ya, yüzde 30'u Asya'ya, yüzde 13'ü Türkiye'ye, yüzde 12'si Afrika'ya ve yüzde 5'i Orta Doğu'ya gönderildi.

Yumurta fiyatları artmaya devam edecek

Kuş gribi nedeniyle yaklaşık 6,5 milyon yumurta tavuğu itlaf edildi. Ocak ayında 1,75 lira civarında olan yumurtanın fiyatı 3 liraya yükseldi. Diğer yandan tavukları itlaf edilen üreticinin alacağı tazminat için de karar bekleniyor.

2022 yılında dünyada ciddi bir kuş gribi salgını yaşanırken hastalık 2023'ün ilk aylarında Türkiye'de de baş gösterdi. Mart ayından itibaren Afyonkarahisar ve Denizli'de kuş gribi vakaları nedeniyle tavuklar itlaf edilmeye başlandı.

Denizli'de yaklaşık 1,5 milyon, Afyonkarahisar Başmakçı bölgesinde ise yaklaşık 5 milyon yumurta tavuğu itlaf edildi. Bölgelerin karantina altında olduğu ve takip edildiği belirtiliyor. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın son verilerine göre Afyonkarahisar 16,8 milyon ton yumurta tavuğu varlığı ve yüzde 13,9 pay ile lider durumda.

Afyonkarahisar'ın yumurtada lider şehir olması ve hayvan varlığının önemli bir kısmının itlaf edilmiş olması yumurta fiyatlarına da yansdı. Ocak ayında marketlerde adedi 1,75-2 lira olan yumurtanın fiyatı mart ortasında 3 liraya yükseldi. Bölgenin karantinada olması nedeniyle hastalık geçene kadar fiyatlarda yükseliş bekleniyor. BESD-BİR'den yapılan açıklamaya göre yetlik tavuk alanında bir sıkıntı bulunmuyor.

Tazminat belirsizliği

İtlaf edilen hayvanlara yapılacak olan tazminat ödemelerinde ise şimdilik belirsizlik var. Türk Veteriner Hekimleri Birliği Başkanı Prof. Dr. Murat Arslan, "Afyon'da 4 milyon 900 bin civarında itlaf var. Ama olay şu aslında burada 2,5 milyon kayıtlı hayvan var.

Üreticinin kendi imkanlarıyla yüksek girdileri karşılayabilmesi ve bırakın kârı, zarar etmemesi için bazı kuralları biraz esneterek yaptığı yetiştiricilik var. O bakımdan kayıtlı olması gerekenle itlaf edilen arasında fark var. Bunun da üreticiye ödenmesinde bir sorun yaşıyor" diyor.

Arslan'ın değerlendirmesine göre 2,5 milyon hayvan üzerinden ödeme yapılmak isteniyor oysa burada yaklaşık 5 milyonluk bir itlaf var. Bunun da kayıtları var. Bu nedenle burada üreticiyle bakanlık arasında bir sorun yaşıyor.

Hasta hayvan bedelinin yarısı ödeniyor

Salgın hastalıklarda hayvanın itlaf tazminatına ilişkin ilgili yönetmeliğe göre; işletmede, laboratuvarında hastalığın tespit edilmesi sonrası itlaf edilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin dörtte ikisi, köy kanatlı işletmesinde ise hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin tamamı ödeniyor. Hastalıktan şüphe edilmesi sebebiyle itlaf edilen hayvanların takdir edilecek kıymetlerinin de tamamının ödenmesi gerekiyor.

Tazminatı komisyon belirliyor

Yerel Kıymet Takdir Komisyonu, işletmenin bulunduğu mahallin rayiç bedellerini dikkate alarak tazminat ödenecek hayvanlar için tazminat bedelini, tazminatlı hastalıklar nedeniyle imha edilen hayvansal ürünler, yem, madde ve malzemeler ile imha, nakliye ve dezenfeksiyon masraflarını bakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde tespit ediyor. Dün yapılan Yerel Kıymet Takdir Komisyonu toplantısından herhangi bir karar çıkmadığı ve yeni bir komisyon toplantısı yapılacağı belirtiliyor.

"Bekledikçe bulaş artıyor"

Murat Arslan 10 km yarıçapında bir alanda henüz hastalanmamış hayvanların da belirlenip bunlar için yüzde 100 tazminat ödenmesi gerektiğini söylüyor. Arslan, "Üreticilerden gelen bilgiler bu sırada beklenildiği şekilde. Hızla örneklerin alınması veya örnek alınmadan bile bu bölgelerin o kordona dahil edilip oradaki hayvanın itlaf edilmesi gerekiyor. Burada bazı sorunlar olduğu üreticiler tarafından söyleniyor. Yetiştiriciler örneklerin alınması için geçen sürede bulaşın arttığını, dolayısıyla tazminat haklarının düştüğünü iddia ediyor" diyor.

Bütçede deprem etkisiyle 170.6 milyar liralık açık verildi

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan şubat ayı bütçe sonuçlarına göre, 170 milyar 560 milyon lira açık verildi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, Türkiye'nin büyük deprem felaketiyle sarsıldığı şubat ayına ilişkin bütçe sonuçlarını açıkladı. Bütçe şubatta 170 milyar 560 milyon lira açık verdi. Merkezi yönetim bütçesi geçen yıl şubatta 69.74 milyar lira fazla vermişti. Bütçe açığında bu denli hızlı artışın en önemli nedenlerinden biri deprem felaketi için bütçeden yapılan transferler ile bütçe gelirinde yarattığı düşüş oldu. Rekor kıran bütçe açığıyla birlikte yıllık bütçe açığı hedefinin yüzde 30,8'ine iki ayda ulaşıldı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre şubatta bütçe giderleri 389.4 milyar TL, bütçe gelirleri 218.8 milyar TL oldu. Faiz dışı bütçe giderleri 355.2 milyar TL ve faiz dışı açık ise 136.3 milyar TL olarak gerçekleşti.

Şubatta bütçe giderleri yüzde 94 artarken, faiz hariç giderlerdeki artış yüzde 126 olarak hesaplandı. Faiz giderleri yüzde 21,6 azalırken şubatta bütçe gelirleri ise yüzde 19,1 geriledi. Vergi gerilerindeki düşüş ise yüzde 0,4 oldu. Böylece bütçe açığı geçen yıla göre yüzde 344,6 artış gösterdi. Bütçe giderlerinin artışında ise başı cari ve sermaye transferleri ile sermaye giderleri çekti. Bu kalemlerde deprem sonrası yapılan harcamalar yükselişi sürükledi. Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre şubatta cari transferler yüzde 161,4 artışla 193 milyar 683 milyon liraya çıkarken, sermaye transferleri yüzde 4815 artışla 12 milyar 280 milyon liraya ulaştı. Sermaye giderleri de geçen yıla göre yüzde 464,1 arttı ve 17 milyar 931 milyon liraya çıktı.

Cari ve sermaye transferlerinde yüksek artış

Cari transferlerde şubatta önceki aylara göre sınıfl andırmaya girmeyen Hazine yardımlarındaki 7.7 milyar liralık, afet riski altındaki alanların dönüşüm giderleri kalemindeki 5.6 milyar liralık transfer dikkat çekti. Hanehalkına yapılan transferlerde de sınıfl andırmaya girmeyen hane halkı ve işletmelere yapılan diğer transferler 16.9 milyar lira oldu.

Sermaye giderlerinde ise karayolu yapım giderlerine harcanan 5.7 milyar lira ile diğer müteahhitlik giderlerinde dikkat çeken 3.3 milyar liralık harcamaların da kaynağının deprem felaketi sonrası yapılan işlemler oldu.

Sermaye transferlerinde ise sınıfl andırmaya girmeyen diğer kurum, işletme ve hane halkına yapılan transferlerin 8.8 milyar lira çıkması ve sınıfl andırmaya girmeyen diğer Hazine yardımlarının da 3 milyar lira olarak hesaplanması öne çıktı.

Bunun yanı sıra şubatta bütçeden BOTAŞ'a 16 milyar lira, EÜAŞ'a ise 9 milyar lira cari transfer yapıldı. Yılın ilk iki ayında BOTAŞ'a 32 milyar lira aktarılmış oldu. TMO'ya da bütçeden şubatta 2 milyar TL cari transfer yapıldı ocak ayındaki transfer ise 3.8 milyar TL idi.

Şubat ayı bütçe gerçekleştirmeleri (Milyon TL)			
	2022	2023	Değişim (%)
Bütçe Giderleri	200.818	389.388	93,9
Faiz Hariç Giderler	157.149	355.165	126
Faiz Giderleri	43.669	34.223	-21,6
Bütçe Gelirleri	270.555	218.828	-19,1
Vergi Gelirleri	180.329	179.620	-0,4
Bütçe Dengesi	-659.421	-170.560	-344,6
Faiz Dışı Denge	113.406	-136.337	-220,2

İki aylık bütçe açığı 203 milyar liraya ulaştı

Deprem felaketi bütçe gelirlerinde de etkisini gösteriyor. Vergi gelirleri yüzde 0,4, vergi dışı gelirler ise yüzde 67,1 azaldı. Kurumlar vergisi geliri ise yüzde 94,4 geriledi. Deprem felaketi nedeniyle 11 ilde kurumlar vergisi ödemeleri 6 ay ertelenmişti. Bunun yanı sıra şubatta gelir vergisi gelirleri yüzde 63,8, dahilde alınan KDV yüzde 152,2, özel tüketim vergisi yüzde 126,5, banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 126,7 artış gösterdi. İthalde alınan KDV yüzde 44,4 büyürken damga vergisi geliri yüzde 94,3 artış gösterdi. Verilere göre yılın ilk iki ayında bütçe giderleri geçen yılın ilk iki ayına göre yüzde 104,9 artışla 710.7 milyar liraya yükselirken, bütçe gelirleri sadece yüzde 13,7'lik artışla 507.9 milyar liraya çıktı. Böylece bütçe açığı geçen yılın ilk iki ayına göre yüzde 303,2 artışla 202.8 milyar liraya çıktı. Böylece yıllık 659.4 milyar lira olan bütçe açığı hedefi iki ayda yüzde 30,8'ine ulaşıldı.

KKM'nin bütçeye toplam maliyeti 94,7 milyar TL'ye çıktı

Kur korumalı mevduatın (KKM) 2023 yılının şubat ayında bütçeye maliyeti 632 milyon TL olarak gerçekleşti. Böylelikle KKM'nin bütçeye toplam maliyeti 94,7 milyar TL'ye yükselmiş oldu.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan Merkezi Yönetim Bütçe verilerine göre, şubat ayında dövizden dönüşümler hariç kur korumalı mevduata bütçeden 631 milyon 964 bin TL aktarım yapıldı.

Böylelikle 2022 yılı Mart ayından bugüne kadar toplam maliyet 94 milyar 723 milyon 800 bin TL'ye ulaştı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından 3 Mart tarihli en son verilerde kur korumalı TL mevduat ve katılma hesabı 1 trilyon 577 milyar 190 milyon TL oldu.

Dövizle özel sektör iştahlı, bankalar tok

Yurtiçinde uygulanan kredilendirme politikaları, bankaların kredi arzını sınırlarken özel sektörün de kredi talebinin kısıtlanmasına neden oluyor. Bu durum özel sektörü yurtdışından uzun vadeli borçlanmaya iterken bankacılık sektörü ise yurtdışı borçlarını ödemeyi seçiyor.

Şebnem TURHAN

Bankalarda bahar dönemi ile birlikte sendikasyonların zamanı geldi. İki banka piyasada talep toplamaya başladı. Ancak veriler bankaların yurtdışı borçlanmada özel sektör kadar iştahlı olmadığını ortaya koyuyor. Merkez Bankası verilerine göre ocak itibarıyla bankalarda uzun vadeli dış borç çevirme oranı sadece yüzde 41,6 olurken, oran diğer sektörlerde yüzde 154,4 ve toplamda yüzde 85,1 olarak gerçekleşti. Ocak itibarıyla 12 aylık toplamda borç çevirme oranları bankacılıkta yüzde 72,6, diğer sektörlerde yüzde 162,4 ve toplamda yüzde 103,4 seviyesinde. Bankaların kredi iştahının azalması, regülasyonların da kredi kanallarını tıkamasının etkisiyle özel sektör döviz cinsi yüzde 9-11 faiz maliyetiyle yurtdışı borçlanmayı tercih ediyor.

Yurtdışı kredilere kayış var

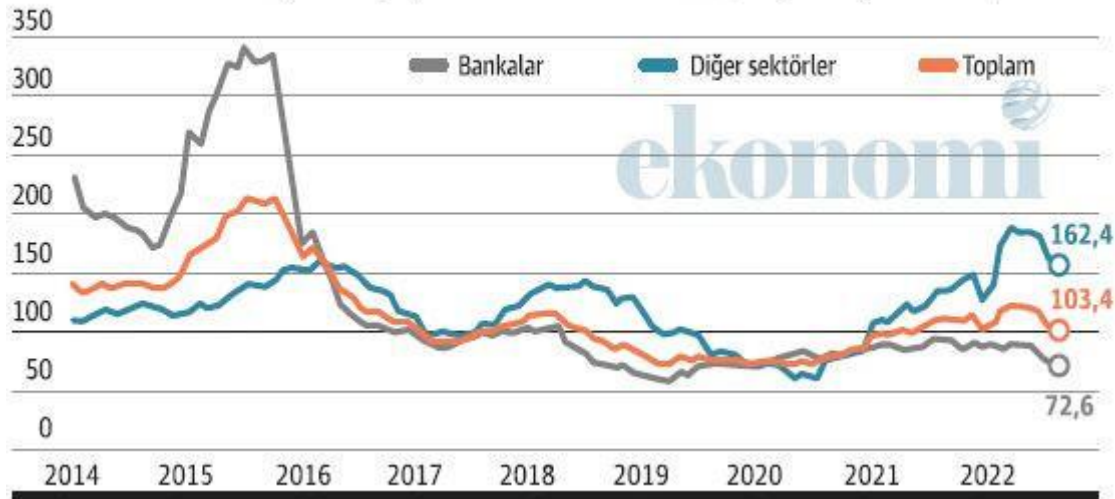
Bankaların aksine özel sektör ise yurtdışı borçlanma konusunda çok daha hevesli. Ocak ayında Merkez Bankası verilerine göre özel sektörün uzun vadeli dış borç çevirme oranı yüzde 154,4 seviyesinde. Üç aylık çevirme oranı da yüzde 105, 12 aylık toplamda dış borç çevirme oranı ise yüzde 162,4 olarak hesaplandı. Bu, özel

sektörün her 1 birim borç ödemesine karşılık aynı oranda borçlandığını ortaya koyuyor. Hatta aylık bakıldığında bu oran 1.5 katına çıkıyor.

Bankacılık sektörü kaynakları reel sektör dış borç çevirme oranını yani borçlanmasını hızlı artıran gelişmenin Akkuyu nükleer santralini inşa eden Rosatom'ın geçen yıl kasımdaki borçlanması olduğunu hatırlatarak bu verinin halen daha 12 aylık dış borç çevirme oranlarında yer aldığını kaydetti. Ancak buna rağmen 3 aylık borç çevirme rasyoları da yüzde 100'ün üzerinde bulunuyor. Bankacılık sektörü uzmanları bu yıl ocakta reel sektörün 0.5 milyar dolar Eurobond ödemesi yaptığını dile getirerek bu farkın ise uzun vadeli kredi borçlanmasıyla karşılanmış gibi görüldüğünü ifade etti. Uzmanlar, özel sektörün Eurobond'dan krediye geçiş yaptığını uzun vadeli kredi borçlanmasının arttığını kaydetti.

Özel sektörün yurtdışı uzun vadeli kredilere doğru kayışını Merkez Bankası finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülükleri verileri de doğruluyor. Merkez Bankası verilerine göre özel sektörün döviz yükümlülüklerine bakıldığında Aralık 2022 döneminde yurt içinden sağlanan kısa vadeli krediler Kasım 2022 dönemine göre 294 milyon dolar azalırken, uzun vadeli olanlar 1 milyar 493 milyon dolar azaldı. Yurtdışından sağlanan kredilerde ise kısa vadeli olanlar 1 milyar 388 milyon dolar artarken, uzun vadeli krediler 301 milyon dolar yükseldi.

Uzun Vadeli Dış Borç Çevirme Oranları (12 aylık toplam, %)

Bankalar geri ödeme döneminde

Merkez Bankası ödemeler dengesi verilerine göre ocakta bankacılık sektörü yurtdışından sağlanan kredilerde 1.3 milyar dolar geri ödeme yaparken diğer sektörler 548 milyon dolar net kullanım gerçekleştirdi. Bankaların bu yıl ocakta tahvil ve kredilerde bakıldığında yüzde 41,6 olan dış borç çevirme oranı geçen yıl ocak ayında ise yüzde 91 seviyesindeydi. Merkez Bankası tarafından uygulanan döviz varlığına ve kredi faiz ile büyüme oranlarına yönelik regülasyonlar bankacılık sektöründe kredi arzını oldukça düşürmüştü. Hele ki döviz cinsi krediler son aylarda düşüş eğiliminde. Tüm bunların sonucu uzunca bir süredir

bankacılık sektörü dış borç geri ödemelerine yönelmiş durumda. Bahar aylarına denk gelen sendikasyon yenilemelerinde de piyasa uzmanları yenileme oranlarının yüzde 70 civarında kalmasını bekliyor. Bunun en büyük nedeni ise uygulanan ekonomi ve kredilendirme politikaları olarak gösteriliyor. Bankaların döviz kredisi verme alanları oldukça daraldı ve döviz varlığı taşımak da ek menkul kıymet alımı ile bankalara yük oluşturuyor. Bu nedenle bankacılık sektörü kaynakları yenilenen sendikasyonların bir kısmının geri ödemelerde kullanılabileceğini vurgulayarak sektörün dövizle zaten bir ihtiyacı olmadığına da dikkat çekti. Uzmanlar bankaların geri ödeme ve sendikasyonlarda yenilemede düşük oranlarda kalmalarının ise sektör için kötü bir sinyal olarak görülmemesi gerektiğini vurguladı.

“Geleceğin Türkiye’si gücünü çeşitlilikten alacak”

İzmir İktisat Kongresi’nin 100. yıldönümü anısına düzenlenen İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi, Gençlik Forumu ve açılış oturumu ile başladı. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, doğadaki kaynakları sınırlı, insan ihtiyaçlarını sınırsız gören iktisat anlayışının değişmemesi halinde gezegenin insan türünü taşıma kabiliyetinin yakın bir zamanda ortadan kalkacağını belirtti.

Mustafa Kemal Atatürk’ün Kurtuluş Savaşı’nın hemen ardından, kurulacak yeni devletin izleyeceği ekonomi politikalarını belirlemek için 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihlerinde düzenlediği İzmir İktisat Kongresi’nin 100. yıldönümü anısına İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından gerçekleştirilen İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi başladı. “Yeniliğe Davet” sloganı ile Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi’nde düzenlenen kongre, 21 Mart tarihine kadar sürecek.

Dün sabah Gençlik Forumu ile başlayan kongrenin öğleden sonraki bölümünde sanatçı Karsu’nun performansının ardından açılış oturumu gerçekleştirildi. Açılış oturumuna Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Doç. Dr. Selin Sayek Böke, Araştırmacı Yazar Bekir Ağırdır, Türk Girişim ve İş Dünyası (TÜRKONFED) Yüksek Danışma Kurulu Başkanı Şükrü Ünlütürk, Ekonomiden Sorumlu Eski Devlet Bakanı Prof. Dr. Işın Çelebi, Siyasetçi Yazar Gülsün Bilgehan, Bilkent Üniversitesi’nden iktisatçı Prof. Dr. Refet Gürkaynak, İktisatçı Yazar Dr. Serdar Şahinkaya, Sanatçı Aktivist Sir Bob Geldof katıldı.

“Deprem yeni kuralları, yeni kurumları doğursun”

Kongrenin açılış konuşmasını yapan İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer, geleceğin Türkiye’sinin gücünü çeşitlilikten alacağını dile getirdi. Soyer, kongreyi düzenlerken cesaretlerini İzmir’in sahip olduğu bu görkemli geçmişten aldıklarını belirterek, “100 yıl önce geleceği inşa etmek için İzmir’i tercih eden Atatürk ve onun kadın-erkek tüm yol arkadaşlarının hatırası önünde saygıyla eğiliyoruz. Bu kongreyi ilk kongreden tam 100 yıl sonra, aynı gün yapacaktık ama deprem felaketini yaşadık. Artık hiçbir şey daha önceki gibi olmayacak. Kırılan o fay geçmişteki yapılan hatalarla gelecek arasına kalın bir çizgi çeksin. Bu deprem yeni kuralları, yeni kurumları ve doğasıyla uyumlu yeni şehirleri doğursun” dedi. Bugün Türkiye’nin 100 yıl öncekine benzer koşullardan geçtiğini anlatan Tunç Soyer, “Bir enkazın, bir yıkımın ortasındayız. Bunun ortasında sivil bir girişimle, sivil bir kongre düzenliyoruz. Haklı ve güçlü sivil girişimler siyasilerin kararlarını belirler. Hatta sivil inisiyatifler o kadar güçlü olur ki, siyasilerin başka bir irade ortaya koyması mümkün olmaz. Bu kongre tam da böyle bir çalışma. Halkın düşüncelerini, özlemlerini, kılcallarından gelen tüm önerileri birleştiriyor ve bu ülkenin yeni misakı iktisadını dünyaya ilan ediyoruz. Kongremizin 8 ay süren hazırlıklarında kullandığımız yöntem içerik kadar önemliydi” diye konuştu.

“Bencilliğimizin yerini dayanışma alacak”

Geleceğin Türkiye’sinin gücünü çeşitlilikten alacağını belirten Tunç Soyer, “Hazırlık sürecinde aramızdaki farklılıkların bizi zenginleştirdiğini, kadınlar olmadan yarım kaldığımızı, dünyanın kendi etrafımızda döndüğü yanılsamasından kurtulup dayanışmayı büyüttüğümüzde hayatın güzelleştiğini gördük. 8 ayın sonunda kendimizi iktisadın geleneksel tanımına direnebilecek kadar donanımlı ve güçlü hissediyoruz. İktisat kavramı, doğadaki kaynakların sınırlı, insan ihtiyaçlarının sınırsız olduğunu söyler. Kongremizin geldiği noktada bunun tam tersine inanıyoruz. Kongrenin hazırlık çalışmalarında gördük ki, doğadaki kaynakların sonsuz, insan ihtiyaçlarının sınırlı olduğu anlaşılacak. Yoksa bu gezegenin insan türünü taşıma kabiliyeti ortadan kalkacak” dedi.

Tunç Soyer, şöyle konuştu: “Dünyanın geldiği noktada, sınırsız ihtiyaçların değil, ‘karınca kararınca’nın iktisadına doğru cesur bir adım atmak zorundayız. Büyüklük ve hız fetişleri üzerine oturan sınırsız hırs ve ihtiraslarımızla yüzleşebilirsek hayatın anlamı ve derinliğinin sonsuzluğuyla buluşacağız. Bencilliğimizin yerini dayanışma, bireysel zenginliğin yerini bereket, ihtiyaç fazlası tüketimin yerini sanat, felsefe ve yaşamın bizatihi kendisi alacak. Bu sözlerin arı kovanına çomak sokmak anlamına geldiğini biliyorum. Fakat insanlığın ve doğanın içinden geçtiği bu acı durum karşısında elimiz kolumuz bağlı bekleyemeyiz.” Aslında kongreye hazırlık amacıyla 8 ay önce bir yürüyüş başlattıklarını ifade eden Soyer, “Bu yürüyüşümüze çiftçiler, işçiler, kadınlar, gençler, Türkiye’nin her yerinden gelen sanayici, tüccar, esnaf, sokak emekçileri katıldı. Dünyanın her yerinden düşünür, uzman ve akademisyenler çalışmamıza dahil oldu. İzmir bir kere daha toplumun her kesiminin buluştuğu bir arenaya dönüştü. Bu kongre başlayıp bitecek bir süreç değil. 21 Mart akşamında alacağımız kararların takipçisi olacağız. Kalkıştığımız işin ciddiyetini ve bizlere

yüklediği tarihi sorumluluğu çok iyi biliyoruz. Yeni, adil, özgür, müreffeh ve demokratik bir Türkiye doğuyor. 100 yıl önce atalarımızın işgal altında kalmış bir ülkeden Cumhuriyet mucizesini yaratmaları gibi, bu enkazın altından da kalkarak, yine o muhteşem ülkeyi hep birlikte yeniden kuracağız” görüşünü savundu.

Kongre 7 gün sürecek

7 gün sürecek kongre Türkiye ve dünyanın saygın bilim insanları ve uzmanlarını bir araya getirecek. Prof. Dr. Andrew McAfee, Sir Bob Geldof, Prof. Dr. Francis Fukuyama, mimar Hiroyuki Unemori, Prof. Dr. Ian Goldin, Joschka Fischer, Prof. Dr. Michio Kaku, Prof. Dr. Thomas Faist, Prof. Dr. Timothy Garden Ash, Prof. Dr. Vandana Shiva kongrede konuşma yapacak isimler arasında yer alacak. Sekreteryası İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı İzmir Planlama Ajansı (İZPA) tarafından yürütülen kongrede 80’e yakın konuşmacı, birçok kapsamlı sunum yapacak.

İktisat Kongresi’nin bugünkü teması “Vicdana Davet”

Kongrenin bugün “Vicdana Davet” başlığıyla yapılacak olan oturumlarından ilkinde Gazeteci, yazar ve iktisatçı Uğur Gürses, Boğaziçi Üniversitesi’nden sosyolog Prof. Dr. Çağlar Keyder, Bilkent Üniversitesi’nden iktisatçı Prof. Dr. Ali Hakan Kara, Avrupa Siyasi Danışmanlar Derneği Başkanı Dr. Gülfem Saydan Sanver konuşacak. Öğleden sonraki oturuma ise Oxford Üniversitesi’nden tarihçi ve yazar Prof. Dr. Timothy Garton Ash, DEVA Partisi Sanayi Girişimcilik ve Dijital Dönüşüm Politikaları Başkanı Burak Dalgın, TED Üniversitesi’nden iktisatçı Prof. Dr. Ayça Tekin Kuru, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Selçuk Sarıyar, Cumhuriyet Halk Partisi Yoksulluk Dayanışma Ofisi Koordinatörü Hacer Foggo, New York Üniversitesi’nden Davranış Bilimi Uzmanı Prof. Dr. Selçuk Şirin, Tek Gıda İş Sendikası’ndan akademisyen Yıldırım Koç, TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkan Orhan Turan ve City University of New York’tan teorik fizikçi Prof. Dr. Michio Kaku katılacak. Yarın ayrıca tüm geliri depremzedeler için düzenlenen Bir Kira Bir Yuva kampanyasına bağışlanacak olan Melike Şahin konseri gerçekleştirilecek.

“Başka bir Türkiye mümkün”

İkinci Yüzyılın İktisat Kongresi’nin ilk etkinliği Gençlik Forumu oldu. Forumda gençler Türkiye hayallerini ifade ederek işsizlik, eğitim, ücretler gibi sorunlarını ve çözüm önerilerini tartıştı. Gençlik Forumu’nun sonucunda elde edilecek çıktılar, kongrenin son günü olan 21 Mart’ta sonuç bildirgesine katkı sağlayacak. Forumun açılışında konuşan Tunç Soyer, dünyanın en güzel coğrafyasında, en güzel iklim kuşağında ve en bereketli topraklarında bu yoksulluğu, sefaleti, işsizliği hiçbir gencin hak etmediğini belirterek, başka bir Türkiye’nin mümkün olduğunu vurguladı.

YSK, seçim ittifakının koşullarını belirledi

Yüksek Seçim Kurulu (YSK), 14 Mayıs seçimlerinde siyasi partilerin 'ittifak yapma' şartlarını belirledi. İttifak yapan partiler, ittifak protokollerini 24 Mayıs'a kadar YSK'ya teslim edecek.

YSK'nın Resmi Gazete'de yayımlanan kararında, 13. Cumhurbaşkanı Seçimi ile 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimi'nde seçimlere katılma yeterliliğine sahip siyasi partilerin seçim ittifakı yapmalarına ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Seçim ittifakı, YSK tarafından belirlenip ilan edilen seçimlere katılma yeterliliğini taşıyan siyasi partiler arasında yapılabilecek. İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler, genel başkanların imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü seçim takviminde belirlenen 24 Mart Cuma günü saat 17.00'ye kadar YSK'ye teslim edecek. Bu tarih ve saatten sonra ittifaka yeni bir siyasi parti dahil edilemeyecek.

7 Nisan'a kadar ittifak protokolünde değişiklik yapılabilecek

İttifak yapacak partiler, aday listelerinin teslim edilmesi için seçim takviminde ilan edilen süre gözetilerek 7 Nisan Cuma günü saat 17.00'ye kadar aynı usulle ittifak protokolünde değişiklik yapabilecek veya aynı süre içinde YSK'ye bildirimde bulunarak ittifaktan vazgeçebilecek. İttifaktan vazgeçen siyasi partiler aynı gün saat 18.00'e kadar YSK tarafından ittifak içerisindeki diğer siyasi partilere bildirilecek.

İttifaktan vazgeçme hakkı

Vazgeçme halinde, seçim ittifakı diğer partiler arasında devam edebilecek. İttifaktan vazgeçmenin bildirilmesini takip eden gün saat 17.00'ye kadar da ittifak protokolü değiştirilebilecek veya vazgeçebilecektir.

İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler, ittifak protokolünde oy pusulasında kullanılacak ittifak unvanını belirleyebilecek.

Siyasi Partiler Kanunu'na göre kullanılamayacak unvanlar, ittifak adının belirlenmesinde de kullanılamayacak, ittifak unvanı dışında işaret, amblem ve logo belirlenemeyecektir.

Unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde ise bunlar YSK'ye başvuru sırasına göre numaralandırılacaktır. İttifak yapan siyasi partiler, kendi aday listelerini verecekler.

İttifaktaki partiler, ittifak protokolünü kanunlara aykırı olmadan ve YSK tarafından belirtilen ilkeleri dikkate almak suretiyle hazırlayacaktır.

Önce kavramda anlaşalım; konut satışı değil alışı düşüyor

Alaattin AKTAŐ

16 Mart 2023 Perşembe

Konut piyasasında işler pek iyi gitmiyor. Konut satmak isteyenler azaldığı için değil, almak isteyenler azaldığı için el değiştiren konut sayısı geriliyor. Kavramda anlaşalım dediğim bu. Çünkü konut piyasasında işlem sayısını satıcılar değil, ağırlıkla alıcılar belirliyor.

TÜİK verilerine göre şubat ayındaki konut alışı 80 bin adette kaldı ve geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18.8 geriledi. İlk iki aydaki alım da geçen yılın yüzde 4.4 altında.

Konut alımlarında önemli olan ilk el konutlar. şubatta ilk el konut alımı geçen yıla göre yüzde 18.8, ikinci el konutlardaki alım ise yüzde 17.7 geriledi.

İkinci elde ne kadar konutun el değiştirdiğı pek de önemli değil. İnşaat sektörünü sürükleyen ilk el, yani sıfır konutlarda kaç adet satış ya da alış olduğı. İlk el konut için satış kavramını kullanmak pek yanlış olmaz.

Çünkü yeni konut yapılmamışsa, arz düşükse satış da buna göre az olacaktır. Dolayısıyla ilk el için satış kavramı da yanlış sayılmaz.

İpoteklide de düşüş

İpotek tesisi yoluyla geręekleřen alımlarda şubat ayında yüzde 12.7, ilk iki ayda yüzde 11.8 gerileme gözleendi.

şubattaki 80 binlik alımın yaklaşık 17 bini ipotekli, 63 bini diğer alımlardan oluştu.

Öte yandan şubat ayındaki 17 bin ipotekli alımın 5 bin kadarı ilk el konut.

Yabancı alımı da geriledi

Özellikle depremin yabancıların gözünü korkuttuğı ve Türkiye'den konut alımlarını azalttığı zaten biliniyordu, buna dönük gözlemler vardı. TÜİK'in verileriyle bu durum daha somut olarak ortaya çıktı.

Yabancılar şubat ayında geçen yıla göre yüzde 27 daha az konut aldı. Yabancıların şubat ayındaki konut alımı 3 bin 350 adette kaldı. Bu, yaklaşık iki yıllık dönemin en düşük alımı olarak kayıtlara geçti.

On yılın en düşüklerinden...

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tüm Türkiye'yi kapsayan konut alımı verilerini 2013'ten beri derliyor. Dolayısıyla elimizde on yıl artı iki aylık veriler var. Bir başka ifadeyle 122 ayın verilerine sahibiz.

İşte şubat ayında 80 binde kalan alım, bu 122 ayın en düşük işlem gerçekleşen dokuzuncu ayı. Daha önceki sekiz ayın biri 2013, diğerleri ise pandemi ve ekonomik krizin etkisinin yaşandığı 2019, 2020 ve 2021 yıllarında...

Bir kavram kargaşası; satış mı, alış mı?

Biz hemen her konuda "**satışlar arttı ya da azaldı**" diyoruz. Ama yapılan işlemi, alışverişi her zaman satış cephesinden görmek doğru olmuyor. Çünkü çoğu kez aslında alışverişin sayısını ve eğilimini satıcılar değil, alıcılar belirliyor. Yani özünde "**satışlar arttı ya da azaldı**" yerine "**alışlar arttı ya da azaldı**" demek daha doğru.

Alış ya da satış tanımını arz-talep yönüyle ele almak gerekiyor.

Bu konuda en tipi iki örnek konut ve otomobil.

Önce otomobilden gidelim. Otomotiv piyasasında özellikle son aylarda, hatta yıllarda alıcı tarafı çok güçlü ama ortada otomobil yok ve bu yüzden satış düşük gerçekleşiyor. Dolayısıyla otomobil piyasası için "**Satışlar azaldı**" demek doğru. Kimi zaman otomobil bayileri sıfır araç satmak istemiyor ve bir takım dolambaçlı yollara başvuruluyor, bunu da biliyoruz. Yani özünde alıcı var; ama satıcının ya elinde otomobil olmadığı için ya zam geleceği bilindiğinden daha sonra satış yapılmak istendiği için arz kısılmış oluyor.

Oysa konutta durum çok farklı. İşlem hacmini belirleyen özünde satıcı değil, alıcı. Örneğin şubat ayında konutunu satmak isteyenler mi azaldı da "**Satış azaldı**" diyelim. Tam tersine, almak isteyenler azaldığı için bir gerileme oldu.

Konut talebinin niye azaldığının bir dizi nedeni var...

Şubat ayı için deprem kesin etkili oldu. Bir kere deprem yüzünden fırlayıp giden fiyatlar alıcının gücünü aştı, bunun örneklerini çok gördük.

Talebin düşmesinde ve bağlı olarak alımın azalmasında seçim belirsizliği etkili olmuş olabilir.

Fiyatların çok şiştiği ve seçimden sonra gerileyeceği beklentisi etkili olmuş olabilir. Yani sonuçta asıl olarak talep düştüğü için bu durum yaşandı. Dolayısıyla şubatta konut satışı azalmadı, alış azaldı.

Bir yılda 10 yıl geriye gittik

Servet YILDIRIM

16 Mart 2023 Perşembe

2000'li yılların başında bankacılık reformu başladığında amaç hem sistemi güçlendirmek hem de büyütmektir. Nitekim 2020 yılına kadar sistem büyümeye devam etti. Ancak son birkaç yıl da aksi yönde gelişmeler var. Türk bankacılık sistemi son dönemde ölçek sorunu yaşamaya başladı.

Nominal rakamlar yanıltıcı olabileceği için bankacılıktaki gelişimi görmek için en iyi yöntem, sistemdeki büyüklükleri ekonominin büyüklüğü ile karşılaştırmaktır. Tabloda yıllar itibarıyla kredilerin, mevduatların ve aktif büyüklüğünün ülkenin gayrisafi yurtiçi hasılasına oranları var.

Buna göre 2003 yılında yüzde 53 olan aktiflerin GSYH'ya oranı 2021'de yüzde 127'ye kadar yükselmiş ancak geçen yıl sert bir düşüşle yüzde 96'a inmiş. Yani yaklaşık 10 yıl önceki seviyeye geri dönmüş. Yine 2003 yılında yüzde 14 olan kredilerin GSYH'ya oranı 2020 itibarıyla yüzde 72'ye kadar yükselmiş ancak ondan sonra düşmeye başlamış. 2022 sonu itibarıyla yüzde 55 ile 10 yıl önceki seviyeye inmiş. Aynı eğilimi mevduatlarda da görmek mümkün. Mevduatlar da 2003'teki yüzde 33'ten 2021'de yüzde 73'e kadar tırmanmış ama geçen yıl 14 puanlık bir düşüş ile yüzde 59 olmuş.

Yani Türkiye 2022 yılında bankacılık sistemini küçültmüş. Oysa bizim iddiamız sistemin derinliğini artırmak ve böylece sağlıklı büyümenin ön koşullarından birini gerçekleştirmektir.

Bunun için 2001'de uygulamaya giren "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı" çerçevesinde önemli adımlar atılmıştı. Bankacılık sisteminin genişlemesi ve sermaye yeterliliğinin güçlendirilmesi için yasal ve düzenleyici düzenlemeler yapılmıştı. Bankalar yenilikçi ürünler ve hizmetler sunmaya teşvik edilmişti; hizmet kalitesi artırılmıştı. Sistem dijitalleşme trendlerini takip ederek daha verimli bir yapıya kavuşmaya başlamıştı.

Özellikle, mobil bankacılık, internet bankacılığı, dijital para transferi ve benzeri hizmetlerin sunulması ile bankaların müşterilerine daha hızlı ve kolay bir şekilde hizmet vermesi sağlanmıştı. Krizde itibar ve sermaye kaybına uğrayan sektöre yeni yatırımlar çekilmişti. Sermaye enjeksiyonu yapılmıştı. Bu adımların etkisiyle 2008 küresel krizinde birçok ülkede bankalar ağır hasarlar alırken Türkiye'deki bankalar krizden fazla etkilenmedi.

GSYH yüzdesi olarak bankacılık büyüklükleri

	2003	2010	2015	2020	2021	2022
Aktifler	53	87	101	121	127	96
Krediler	14	46	64	72	68	51
Mevduat	33	53	53	68	73	59

Türkiye ekonomisi son yıllarda birçok sorunu ardı ardına yaşıyor. Özellikle 2018 yılından bu yana yaşanan uluslararası jeopolitik, ekonomik dalgalanmalar, TL'deki sert değer kaybı, enflasyondaki artış bankacılık sistemini de olumsuz etkilemektedir. 2001 sonrası büyümeye rağmen Türk bankacılık sektörü dünya ölçeğinde hala küçüktür, hala sığdır. Bu sıklıkla dünyada rekabet etmek mümkün değildir. Son bir yılda ana büyüklüklerin bu kadar sert daralması sadece Türk bankacılık sisteminin büyüme potansiyelini sınırlandırmakla kalmıyor aynı zamanda ekonominin büyümesinin önünde önemli engellerden biri haline gelmektedir.

Oysa bankacılık önemlidir. Finansal ve ekonomik istikrarın sağlanmasında kritik rol oynarlar. Bu sistem ne kadar derinleşirse, ürün çeşitliliği ne kadar artarsa ülkedeki ekonomik ve finansal istikrar o ölçüde güçlü olacaktır.

Bütçede deprem

Naki BAKIR

16 Mart 2023 Perşembe

Kahramanmaraş merkezi yaşanan ve 11 ilde büyük can ve mal kaybına yol açan depremler şubat ayında merkezi yönetim bütçesinde de adeta depreme yol açtı. Harcamalarda rekor artış, gelirlerde azalışa bağlı olarak rekor düzeyde bütçe açığı verildi. Bütçe dengelerinde yaşanan olağanüstü bozulma, “ek bütçe” ihtiyacını gündeme getirdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı şubat ayı bütçe gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre, bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre yüzde 93,9 artarak 389,4 milyar lira olurken, bütçe gelirleri yüzde 19,1 azalarak 218,8 milyar lirada kaldı. Bunun sonucunda 170,6 milyar lira bütçe açığı verildi. Geçen yıl aynı ayda 69,7 milyar liralık bütçe fazlası elde edilmişti.

Şubat ayında bütçede faiz ödemeleri yüzde 21,6 azalarak 34,2 milyar liraya gerilerken, faiz dışı harcamalar yüzde 126’lık artışla 355,2 milyar liraya ulaştı. Geçen yıl şubatta 113,4 milyar lira faiz dışı fazlası bulunan bütçede bu yıl 136,3 milyar liralık faiz dışı açık oluştu. Şubat ayında bütçe giderleri içinde en büyük kalemi 193,7 milyar lira ile cari transferler oluşturdu. Deprem yol açtığı ihtiyaçlar dolayısıyla büyüyen cari transfer kalemi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 161,4 büyüdü.

Depremzede illerde durum

Depremden etkilenen 11 ilden elde edilen bütçe gelirleri şubat ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51 azalarak 5,1 milyar liraya gerilerken, yerel bazda bu illere yapılan bütçe harcamaları yüzde 87,7 artarak 18,8 milyar lira oldu. Diğer 70 ilden toplanan bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 5,6’lık bir artışla 196,4 milyar, bu illerin aldığı toplam bütçe harcaması ise yüzde 112,3 artışla 110,6 milyar lira düzeyinde oluştu.

MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ (MİLYAR TL)						
	Şubat			Ocak-Şubat		
	2022	2023	Değ., %	2022	2023	Değ., %
Harcamalar	200,8	389,4	93,9	346,8	710,7	104,9
1-Faiz Hariç Harcama	157,1	355,2	126,0	288,9	655,1	126,8
Personel Giderleri	41,7	84,6	102,8	89,4	187,9	110,2
Sosyal Güv.Kur. Devlet Primi	6,8	13,5	98,4	14,4	29,1	101,4
Mal ve Hizmet Alımları	10,9	22,8	110,1	16,6	42,7	156,5
Cari Transferler	74,1	193,7	161,4	138,2	340,1	146,0
Sermaye Giderleri	3,2	17,9	464,1	7,5	27,8	269,6
Sermaye Transferleri	0,2	12,3	4.815,3	0,3	12,3	4.796,5
Borç Verme	20,2	10,3	-49,2	22,5	15,4	-31,6
2-Faiz Harcamaları	43,7	34,2	-21,6	57,9	55,6	-4,0
Gelirler	270,6	218,8	-19,1	446,6	507,9	13,7
1-Genel Bütçe Gelirleri	262,6	206,7	-21,3	436,1	487,0	11,7
Vergi Gelirleri	180,3	179,6	-0,4	327,7	432,4	31,9
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	51,3	4,9	-90,4	53,4	10,1	-81,1
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gel.	7,3	3,1	-56,9	7,7	3,9	-49,1
Faizler, Paylar ve Cezalar	22,5	18,2	-19,0	45,7	38,8	-15,1
Sermaye Gelirleri	1,0	0,4	-64,3	1,4	0,9	-33,5
Alacaklardan Tahsilat	0,2	0,4	145,1	0,2	0,9	309,6
2-Özel Bütçeli İdarelerin Öz Gelirleri	4,2	9,1	115,2	6,1	14,8	142,6
3-Düzen. ve Denet. Kurumların Gelirleri	3,7	3,0	-18,0	4,3	6,1	40,0
Bütçe Dengesi	69,7	-170,6	-	99,8	-202,8	-
Faiz Dışı Denge	113,4	-136,3	-	157,7	-147,2	-

Deprem dolayısıyla ortaya çıkan da dahil harcamalar ağırlıkla “merkez”den gerçekleştiği için şubat ayındaki toplam bütçe giderlerinin 260 milyar lira ile büyük bölümü merkezden yapıldı. Merkezden yapılan bütçe geliri tahsilatı ise yüzde 76,6 azalarak 17,3 milyar liraya geriledi.

Depremzede 11 ilin bütçe gelir gider dengesinde geçen yılın aynı ayına göre 29 kat fazla olmak üzere 13,7 milyar liralık açık oluştu. Diğer 70 ilin bütçe dengesi 85,8 milyar lira fazla verirken, merkezden yapılan bütçe harcamaları ve tahsil edilen gelirlerde meydana gelen 242,7 milyar liralık açık, toplam bütçe açığının 170,6 milyar liraya ulaşarak rekor kırmasında etkili oldu.

Ocak-şubat döneminde bütçe harcamaları geçen yılın eş dönemine göre yüzde 104,9 artışla 710,7 milyar liraya ulaşırken, aynı dönemde 507,9 milyar lira olan bütçe gelirinde artış yüzde 13,7’de kaldı ve iki ayda 202,8 milyar lira bütçe açığı verildi. Geçen yıl ilk iki ayda 99,8 bütçe fazlası elde edilmişti.

İki ayda faiz ödemeleri yüzde 4 azalarak 55,6 milyar, faiz dışı harcamalar ise yüzde 126,8 artışla 655,1 milyar lira oldu. Ocak-şubat döneminde 340,1 milyar liraya ulaşan

cari transferler bütçe harcamalarının en büyük bölümünü oluşturdu. Söz konusu transferler geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 146 arttı.

Aynı dönemde 187,9 milyar liralık personel gideri, 42,7 milyar liralık mal ve hizmet alımı, 40,1 milyar liralık yatırım harcaması gerçekleşti, borç verme kalemi 15,4 milyar lira oldu. Bütçe gelirlerinin en büyük bölümünü oluşturan vergi tahsilatı iki aylık dönemde yüzde 31,9 artışla 432,4 milyar lira düzeyinde gerçekleşti.

Gelirler tahsil edilemedi

DEPREMZEDE İLLERİN BÜTÇE GERÇEKLEŞMESİ (ŞUBAT: MİLYON TL)								
	Harcama		Değ.	Gelir		Değ.	Bütçe açığı	
	2023	2022	%	2022	2023	%	2022	2023
Adana	1.449,3	2.850,2	96,7	1.721,5	1.576,0	-8,5	-272	-1.274,3
Adıyaman	462,9	905,5	95,6	104,1	75,8	-27,2	359	-829,7
Diyarbakır	1.609,8	3.087,1	91,8	346,8	455,5	31,3	1.263	-2.631,6
Elazığ	631,9	1.390,4	120,0	95,9	80,3	-16,3	536	-1.310,1
Gaziantep	1.302,0	2.220,0	70,5	1.316,9	655,4	-50,2	-15	-1.564,6
Hatay	1.202,8	2.029,2	68,7	5.488,9	1.637,3	-70,2	-4.286	-391,9
Malatya	692,2	1.261,3	82,2	222,4	135,3	-39,2	470	-1.125,9
K. Maraş	759,6	1.504,9	98,1	649,6	94,2	-85,5	110	-1.410,6
Urfa	1.299,4	2.437,7	87,6	326,4	319,9	-2,0	973	-2.117,8
Kilis	184,7	346,8	87,8	21,4	28,0	30,8	163	-318,7
Osmaniye	416,5	756,6	81,7	173,8	59,4	-65,8	243	-697,3
11 il	10.011,2	18.789,6	87,7	10.467,8	5.117,1	-51,1	-457	-13.672,4
Diğer iller	52.077,2	110.582,0	112,3	186.038,0	196.414,7	5,6	-133.961	85.832,7
Merkez	138.729,7	260.016,5	87,4	74.048,8	17.296,5	-76,6	64.681	-242.720,0
TOPLAM	200.818,0	389.388,2	93,9	270.554,6	218.828,3	-19,1	-69.737	-170.559,8

Ocak-şubat döneminde büyük bölümünü vergilerin oluşturduğu merkezi yönetim bütçe gelirlerinde tahsilatın tahakkuka oranı yüzde 28,3'te kaldı.

Toplam 1 trilyon 793,5 milyar liralık tahakkuka karşılık 507,9 milyar liralık tahsilat gerçekleştirilebildi. Tahsilatın tahakkuka oranı depremzede 11 ilde yüzde 16,8 düzeyinde gerçekleşti.

Özellikle Kilis'te bu oran yüzde 5,7'de kaldı. Bu oran Malatya'da yüzde 27,6, Kahramanmaraş'ta yüzde 23,6, Hatay'da yüzde 22,9, Elazığ'da yüzde 20,7, Adana'da yüzde 16,7, Adıyaman ve Gaziantep'te yüzde 14,5, Şanlıurfa'da yüzde 11,9, Diyarbakır'da yüzde 11,2 oldu. Bütçe gelirlerinde diğer 70 il toplamında yüzde 29,4 olan tahsilatın tahakkuka oranı, merkezden tahsil edilen gelirlerde yüzde 25,4 olarak gerçekleşti.

Abdulkadir Selvi

İYİ Parti seçimde ne yapacak Cumhur İttifakı genişleyecek mi?

SİYASİ kulisleri izlemek üzere Meclis'teydik. Milletvekili aday adayları Cumhurbaşkanı Erdoğan'a ulaşmaya çalışıyor, aday olmayı düşünmeyen milletvekilleri ise izin almaya çalışıyorlardı.

İstanbul Milletvekili Doç. Dr. Sare Aydın, üniversiteye dönmek için Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan izin istediğini söyledi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Seçim gelir geçer. Önemli olan deprem bölgesindekileri konutların içine sokabilmek. Önceliğimiz onlar" dediğini aktardı. Erdoğan belki siyasi hayatının en kritik seçimlerinden birine giriyor ama onun akıllı seçimde değil, depremzede vatandaşlarımızda.

Malatya Milletvekili Öznur Çalık ise sel felaketini takip ediyordu. Öznur Çalık 6 Şubat'taki depreme Malatya'da yakalanmıştı. Yaşadıklarını anlatırken gözleri doldu.

FİNLANDİYA'NIN ÜYELİĞİ

Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ile İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliğini konuştuk. "İsveç verdiğimiz mesajı aldı" dedi. Finlandiya'nın ise üyeliğe yakın olduğunu anlattı. Cumhurbaşkanı Erdoğan da grup toplantısının çıkışında; Finlandiya Cumhurbaşkanı'nın cuma günü Türkiye'yi ziyaret edeceğini belirterek, "Verdiğimiz sözün gereğini yerine getireceğiz" dedi. İsveç de teröristlerin peşine takılmasaydı Finlandiya ile birlikte NATO'ya üyelik yolundaydı.

REİS'İ SATMAM

Mevlüt Çavuşoğlu'nun, Dışişleri Bakanı olarak farklı bir yoğunluğu var. Ama o fırsat bulduğunda deprem bölgesini ziyaret ediyor. Bir gazeteci, "Deprem bölgesinde

çocuklarla yağ satarım bal satarım oynamışsınız” dedi. Çavuşoğlu, “Yağ satarım, bal satarım ama Reis’i satmam” diye tamamladı.

KILIÇDAROĞLU’NU HEDEF ALDI

CUMHURBAŞKANI Erdoğan grup konuşmasında ağırlığı deprem bölgesine yapılacak kalıcı konutlara verdi ama seçimlere de değindi.

“Sonunda ‘Bay Bay Kemal’ birilerinin arkasına saklanmak yerine karşımıza çıkacak, er meydanına çıkacak cesareti gösterdi. İnşallah 14 Mayıs’a kadar demokratik şekilde yarışacak, gereken koltuğu kendisine vereceğiz” dedi.

EMEKLİ KOLTUĞU

Kılıçdaroğlu’nun cumhurbaşkanı adayı olması aynı zamanda Erdoğan’ın başarısı. Erdoğan, Kılıçdaroğlu ile yarışmak istiyordu, onu başardı. Kendi rakibini kendi eliyle belirledi. Erdoğan, Kılıçdaroğlu’na “Gereken koltuğu kendisine vereceğiz” derken ironi yaptı. “EYT kanununu çıkardık. Ona lazım olur” dedi. 14 Mayıs’tan sonra Kılıçdaroğlu’na emekli koltuğunu gösterdi.

6’LI MASA’DAKİ KAVGA

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, milletvekillerine 6’lı Masa’da yaşanan kavgayı anlatan bir video izletti. Belli ki benzer videoları seçim meydanında kullanacak.

“Öyle bir kavga çıktı ki... Masanın altı üstüne geldi. Bu kavgada söylenen sözlerin, edilen tehditlerin çetelesini tutanlar herhalde yeterince kalın bir dosya sahibi olmuşlardır” diye konuştu.

Erdoğan haksız mı? 72 saat süresince muhalif kesimler tarafından Akşener için söylenen sözlerin yüzde biri AK Partililer tarafından söylenmedi. Fazıl Say, sifonu çekmekten söz etti. Ötesi var mı?

YAVUZ AĞIRALIOĞLU ÇIKIŞ YAPMAYA HAZIRLANIYOR

Peki bunlar İYİ Parti’de bir kırgınlığa neden olmadı mı? İYİ Partililer kendilerini rencide edilmiş hissediyorlar. Yavuz Ağırlioğlu, Meclis’in öbür köşesinde gazetecilerle sohbet ediyordu. Ağırlioğlu kırgınlığını gizlemiyor. “Masa’ya dönerken rencide edildik” diyor. İstifa aşamasına gelmiş durumda. Hafta başında bir çıkış yapmaya hazırlanıyor.

İYİ PARTİ SEÇİMLERDE NASIL ÇALIŞACAK

Seçimlerde İYİ Parti sahada nasıl çalışacak, merak ediyorum. Meral Akşener, “Bugün, ittifakımız daha güçlü, kardeşliğimiz daha sağlamdır” dedi. Ama buna kendisinin de inandığını zannetmiyorum. Akşener’in, “Cumhurbaşkanı Yardımcıları,

Sayın İmamoğlu ve Sayın Yavaş ile birlikte, Türkiye'nin, 13'üncü Cumhurbaşkanı, Sayın Kemal Kılıçdaroğlu olacaktır" sözleri 6'lı Masa'da farklı algılandı.

MASA'DA OPERASYON YAPILDI

Konuştüğüm bir yetkili, "Meral Akşener, bir artı iki formülüne ikna olmuştu. Kılıçdaroğlu cumhurbaşkanı adayı, Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş cumhurbaşkanı yardımcıları olacaktır. Ama masada 1 artı 5 artı 2'ye dönüştürüldü. Akşener kendisine ikinci kez operasyon yapıldığını düşünüyor. O nedenle diğer liderlerin ismini saymadı" dedi.

SEÇİM STRATEJİSİ

Peki bunun sahaya yansması nasıl olacak?

İYİ Parti'nin cumhurbaşkanlığı seçimlerine asılmayacağı, partisinin oyunu artırmak için milletvekili seçimine yükleneceği söyleniyor. İYİ Parti oy oranını yükselterek Meclis'e güçlü bir şekilde girmek istiyor.

ERDOĞAN'DAN İTTİFAK GENİŞLEYECEK SİNYALI

TEKRAR AK Parti grubuna dönecek olursak, Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Önce vatanım ve milletim diyen herkesle işbirliği yapmanın zeminini arayacağız" dedi. Bu Cumhuriyet İttifakı'nın genişleyeceği mesajıydı. Önümüzdeki hafta DSP ve ANAP'la ilgili gelişme yaşanabilir.

YENİDEN REFAH AÇIKLAYACAK

Peki Yeniden Refah Partisi'nde durum ne? Bugün Fatih Erbakan'ın açıklama yapması bekleniyor. Yeniden Refah Partisi'nin seçimlere kendi adı ve amblemiyle girmesi ama cumhurbaşkanlığı seçiminde Erdoğan'ı desteklemesi sürpriz olmamalı.

ECEVİT, ÖZAL, ERBAKAN

Erdoğan, Ecevit'in DSP'sini, Özal'ın ANAP'ını, Erbakan'ın Yeniden Refah'ını yanında görmeyi çok istiyor. Onları getireceği oydan ziyade bir misyon olarak görüyor. Cumhuriyet İttifakı'na sinerji sağlayacağını düşünüyor.

KILIÇDAROĞLU-HDP GÖRÜŞMESİ

KILIÇDAROĞLU, cumartesi günü HDP'yi ziyaret edecek. HDP'deki ibre Kılıçdaroğlu'ndan yana. Mithat Sancar, "Bizim yapacağımız görüşme CHP ile bir görüşme olmayacaktır. Bizim görüşmemiz Millet İttifakı'nın Ortak Cumhurbaşkanı Adayı Kılıçdaroğlu ile olacaktır" demişti.

İBRE YEŞİL SOL PARTİ'DEN YANA

Kılıçdaroğlu, HDP ile görüşecek ama HDP'nin kendi adıyla seçime girip girmeyeceği net değil. Hakkındaki kapatma davası nedeniyle HDP'nin, Selahattin Demirtaş'ın işaret ettiği Yeşil Sol Parti adı altında girme ihtimali güçlü.

HDP'DE TİP ÇATLAĞI

Daha seçim kampanyası başlamadı ama muhalefette çatlak bitmiyor. 6'lı Masa'dan sonra bu kez de HDP'nin sol partilerle oluşturduğu Emek ve Özgürlük İttifakı'nda kriz çıktı. TİP'in Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı şartını koşması ve hafta sonu Hatay'da yaptıkları toplantıda seçimlere kendi ismi ve amblemi ile girme kararı almaları HDP'yi rahatsız etti. Bu kararların alınmasından ziyade HDP'ye parmak sallanması rahatsız etti.

HDP'DEN TEPKİ

HDP'nin etkili isimlerinden Ziya Pir, "Arkadaşlar bu ne üslup, nasıl bir retorik? Sen mi HDP'yi Meclis'e taşıdın yoksa HDP mi seni? Biraz mahcubiyet yahu!" diye tweet atarak tepki gösterdi.

Ziya Pir tek değil. HDP içindeki bir grup, TİP'lilerin HDP'nin sırtından Meclis'e girip sonra HDP'ye ayar vermesinden dolayı rahatsız.

Esfender KORKMAZ

Yaşam tarzına müdahale

16 Mart 2023 Perşembe

1997 yılında akademisyen maaşımla, 50 lira peşin verdim. 55 bin lirasını da 22 ay ve her ay 2500 lira ödeme ile bir Renault TL aldım. Ayrıca evliydim çocuğum vardı ve Kalamış'ta ev kirası veriyordum ve geçiniyordum.

Bugün Muadil bir Renault fiyatı 890 bin lira. Benzer şartlarla 466 bin lirasını 22 ay vade ile satın alan bir doçent, ayda 21bin 190 lira taksit ödemesi gerekir. Kalamış'ta en düşük kira 15 bin lira. Etti 36 bin 190 lira. 2023 Doçent maaşı 20 Bin 60 liradır. Gelir ve fiyat dengesinin ne kadar bozulduğuna bakar mısınız?

Kaldı ki, siyasi iktidar halkın yaşamına doğrudan müdahale ediyor ve yaşamımızı zorlaştırıyor. Bunlardan bazı örnekler şöyledir;

1. Bütün dünya yaz-kış saati uyguluyor. Siyasi iktidar yaz saati uygulamaya devam ediyor. Kışın çocuklar karanlıkta okula gidiyor. Herkes rahatsız. Dahası kışın Londra ile saat farkı üçe çıkıyor. Borsa ve finansal işlemlerde zaman uyumsuzluğu nedeni ile sorun yaşıyoruz.

2. Kamu sosyal tesislerinde içki yasağı getirdiler. Havuzları açmıyorlar. Tesisler boş. Hepsi zarar ediyor. Kamu çalışanlarının geliri özel eğlence alanlarına gitmeye de yetmiyor. Hem tesisler zarar ediyor, hem de kamu çalışanlarını stres atamıyor. Verimlilik düşüyor.

Öte yandan, içkiye yüksek vergi getirildi. Saat 22'den sonra tekellerde içki satışı yasaklandı. Bu defa insanlar evlerde içki yapmaya başladı ve ölümler arttı.

Anayasa da İslam dini zorunlu değil. İkinci madde laik devlet olduğu yazılıdır. Kaldı ki, her koyun kendi bacağından asılır.

3. Kadir Has Üniversitesi Türkiye Eğilimleri Araştırması 2021 'anket sonuçlarına göre; Türkiye'de beş kişiden dördü Suriyeli göçmenlerden aşırı rahatsızdır.

Suriyelerde suç eğilimi yüksek. Her ilde çete oluşturdular. Bu gerçeği her gün yaşıyoruz.

Medya da her gün bu çetelerin suçları yer alıyor. Çocuklara ve kızlara tecavüz olaylarına karıştılar. Deprem bölgesinde bile yağma yaptılar. Halk Suriyeli ve Afganlılar halkın huzurunu bozdu. Ama hükümet hala bunları koruyor.

Bu kadar sığınmacı sırayla vatandaş yapılıyor. Bu gidiş Milli birliğimize ve kültürümüze konulan dinamittir.

4. Halk yoksul kalırken, Cumhurbaşkanı sarayları, uçakları, yaşanan şatafat Milletin moralini bozdu. Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Camiye gidiş konvoyu, tüm dünyada sosyal medyada **"aman Allah'ım"** dedirtiyor. Yüzlerce araç, akrep ve helikopterlerin eşliğinde, saatlerce trafik kesiliyor. Söz gelimi videoyu çeken *"konvoydan dolayı cadde kapalı 20 dakikadır tramvay gelmiyor."* Diyor.

Dünyada bir benzeri daha yok... Bakanlar, milletvekilleri, yandaş iş adamları, parti yöneticileri trafik polisinin kullandığı çakarlı araç kullanıyor. Bunlar arıza şeridini işgal ediyor. Bu haksızlık normal trafikte olan insanları rahatsız ediyor.

5. Küfürlü siyaset, toplumda gerginlik yarattı. Söz gelimi sayın Cumhurbaşkanı, rakiplerine ahlaksız diyor, gezi olayları için bunlar çürük, bunlar sürtük, bunlar terörist dedi. Bazı rakipleri için eşkıya dedi. Bunlar toplum huzurunu bozdu.

Örnekler artırılabilir. Ama siyasi iktidarın yanlışları toplum yalnızca yoksullaştırmakla kalmadı, yaşam tarzına müdahale halkın huzurunu da bozdu.

İbrahim Kahveci

Yüksek faiz batırır!

Aslında dün konuya Akif Beki küçük bir giriş yaptı... Ben devam edeyim.

ABD’de bankalar zor durumda. Hatta bazıları da batıyormuş. Birileri kan emici olarak gördüklerinden bankaların batmasına sevinebilirler. Birileri de ‘bakın düşük faiz teorimiz doğru, yüksek faizden batıyorlar’ diye sevinebilir.

Sevinen sevinmeye devam etsin ama maalesef boşuna seviniyorlar. Çünkü her iki görüşün de temeli bozuk.

Önce şu kan emici, kapitalist sistemle ilgili bir şeyler söylemek isterdim. Ama maalesef bunu anlatmak çok zor. O nedenle ben doğrudan ikinci görüşün temel bozukluğuna geçeyim.

“Bankalar yüksek faizden batıyorlarmış ve bakın düşük faiz ne kadar da hayırlıymış!!”

Gerçekten böyle düşünenler varmış... İyi ama bunu düşünürken insan bir kendine sormaz mı... Bu ne yaman çelişki

Gelin anlatalım: Önce şunu soralım. Bankalar yüksek faizden mi daha çok kar eder yoksa düşük faizden mi?

Sorunun cevabı aslında çok ama çok basit. Bankalar faizler yükselirken zarar eder (veya daha düşük kar) ama faizler düşerken de daha yüksek kar ederler.

Bunun mantığını şöyle izah edelim: Mesela bir banka yüzde 55 faizden kredi vermiş olsun. Faizler daha da yükseldiğinde banka ‘eyvah ucuza kredi verdim’ demez mi? Veya tersini düşünelim: Banka yüzde 55’den kredi vermiş olsun ve faizler ertesi gün yüzde 35’e düşsün... Banka yüzde 55 faizden parasını tahsil edeceği için müthiş kar etmiş olur.

Kısaca işin özeti şudur: Bankalar faizler düşerken kâr eder, tersine faizler yükselirken de zarar eder.

Nitekim ABD’de banka faizler yükselirken zarar etti ve battı. Bunun tersi de şudur: Bankalar faizler düşerken kar ederler... Yani **faiz lobisi düşük faiz ister...**

Nitekim Türkiye’de bankaların bir kısım aşırı kârları bono-tahvil faizlerinin düşmesinden kaynaklanıyor.

Ama bunun tersini kimse düşünmesin... Çünkü eğer bu şekli ile tahvil faizleri tekrar yüzde 25’lere yükselirse ne olacağını kimse bilmiyor...!!

Ama işin bir başka boyutu daha var. Yüksek faiz batırır diyorsanız kimi batırmıştır... ABD’de şirketler mi iflas etti yoksa bankaları mı? Bu sorunun cevabı aslında durumu da ifade ediyor. Batan reel sektör değil, finansal sektör.

Demek ki neymiş: **Faiz lobisi yüksek faiz istemezmiş...**

Şu mantıkları oturtabilsek sorun çözülecek ve durumu anlayacağız. Ama ne edelim ki sorunumuz zaten tam da bu mantık meselesi.

Mantık yürümeyince slogan yürüyor... Hitabet ise her şeye yeterli oluyor.. Ne yapalım ki durumumuz böyle.

16 Mart 2023, Perşembe

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Kılıçdaroğlu bu bilgisizliğini şimdiye kadar nasıl gizledi?

CHP Lideri **Kılıçdaroğlu**, salı günü deprem bölgesi Hatay'a gitti. Vatandaş tepki gösterdi. Depremzedeler, **"Yağmurdan kaçıp yemek çadırına sığındı, hiç hâlimizi hatırımızı sormadı; yanında getirdikleri adamlara kameralar karşısında soru sordurdular, gittiler"** diyor ve ekliyor: **"Hatay Belediye Başkanı Lütfü Savaş'ı ilk defa gördük."**

Konumuz CHP'nin samimiyetsiz siyaseti değil. Ben bugün Türk siyaset tarihinin gördüğü en yetersiz ve bilgisiz politikacısının nasıl CHP'ye genel başkan olduğundan bahsetmek istiyorum. Neden mi böyle düşünüyorum, anlatayım.

Peki konu gerçekten kapanıyor mu? Bazı şeyler vardır ki bilgisizlikle açıklanamaz. Cehalet demeye de dilim varmıyor. **Necip Fazıl Kısakürek**'in şair olduğunu 5 yaşındaki çocuk bile bilir. O çok bilinen dizeleri kâğıttan bile düzgün okuyamayan bir siyasetçiden bahsediyoruz. Türk siyaseti bu kadar bilgisizliği hak ediyor mu? **Atatürk**'ün 15 yıl genel başkanlığını yaptığı CHP'ye böyle bir lider yaklaşıyor mu?

YETERSİZ OLDUĞUNU CELAL ŞENGÖR AÇIKLADI

Kılıçdaroğlu'nun sadece bir sözüyle bu kanaate varmadım. Bunun gibi onlarcası var. **Hz. Ali**'yi kitapları olan bir İslam düşünürü zannetmesinden çok bahsetmeyeceğim, Aleviler zaten gereken cevabı vermişti. Ankara'da yapılan Sakarya Meydan Muharebesi'nin Sakarya'da yapıldığını zannetmesine ne diyeceğiz? **Atatürk**'ün 1939 yılında **"Zeytin Kanunu"** çıkardığını söylemesi vs. Bu liste böyle uzayıp gider. Gaflarına hiç girmiyorum, yüzlerce var.

Kılıçdaroğlu'nu yeni tanıyan insanlara ilk izlenimlerini sorun, herkes şaşkınlığını gizleyemeyecektir. Bunlardan biri de ünlü yer bilimci Prof. **Celal Şengör**. **Kılıçdaroğlu** ile yemek yiyen **Celal Şengör**'ün görüşme sonrası ne dediğini aynen aktarıyorum: **"Kemal Kılıçdaroğlu'yla bir öğle yemeği yedim. Yanından ayrılırken çok üzüntülü ayrıldım. Çok samimi söylüyorum size. Dedim Atatürk'ün partisinin başı buysa vah yazık bize. Gittik gürültüye."** Keşke o zaman **Şengör**'ü dinleseydik.

CUMHURBAŞKANLIĞINI DÜŞÜNEMİYORUM

Biraz abarttığımı düşünenler olabilir. Hayır asla abartmıyorum. Komik bir tabela partisinden bahsetmiyoruz. **Atatürk**'ün kurduğu partiden ve bir cumhurbaşkanı adayından bahsediyoruz. **Kılıçdaroğlu**'nun bu yetersizliğiyle seçimleri kazandığını düşünebiliyor musunuz? Ege sorununu, Doğu Akdeniz'deki enerji kaynaklarını, Karadeniz'deki doğalgaz rezervinin önemini, Suriye'de kurulmak istenen Kürt devletini, FETÖ tehlikesini, Türkiye'nin ABD ve AB'deki konumunu, İslam dünyasındaki Türkiye misyonunu... Yani Türkiye'nin geleceğini yakından ilgilendiren her şeyi **Kılıçdaroğlu**'na baştan anlatmak gerekecek. Türkiye'nin böyle bir vakti var mı? Ne kadarını anlar, anladıklarının ne kadarı işine gelir onu da bilmiyorum.

Kılıçdaroğlu bu bilgisizliğiyle CHP Genel Başkanlık koltuğuna oturmayı ve cumhurbaşkanlığına aday olmayı başardı. Bugüne kadar kendisini nasıl gizledi hâlâ anlayamıyorum. CHP içindeki mesai arkadaşları hiç mi anlamadı? Dünyadan bihaber olduğunu söyleyecek tek kişi çıkmadı mı? Gerçekten hayret uyandırıcı. Ama Türkiye Cumhuriyeti, jeopolitik olarak dünyanın en önemli ülkelerinden biri. 14 Mayıs seçimleri sadece Türkiye'yi değil tüm dünyayı yakından ilgilendiriyor. Böyle önemli bir ülke, bu kadar bilgisizliği asla kaldırmaz. Daha fazlasını söylemeye de dilim varmıyor.